

नेपाल राजपत्र

भाग १

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड २८] काठमाडौं, असार ४ गते २०३५ साल [अतिरिक्ताङ्क १७

राष्ट्रिय पञ्चायत सचिवालयको
सूचना

श्री ५ महाराजाधिराजबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको उनन्तीसौं अधिवेशनलाई २०३५ साल असार ४ गते रोज १ का दिन बक्सेको सम्बोधन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

शाही-सम्बोधन

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध विरुदावली विराजमान मानोन्नत महेन्द्रमाला परम नेपालप्रतापभास्कर ओजस्विराजन्य परम गौरवमय तेजस्वी त्रिभुवनप्रजातन्त्रश्रीपद परम उज्ज्वल कीर्तिमय नेपालश्रीपद परम प्रोज्ज्वल नेपालतारा परम पवित्र ॐरामपट्ट परम ज्योतिर्मय सुविख्यात त्रिशक्तिपट्ट परम सुप्रसिद्ध प्रबल गोरखादक्षिणबाहु परमाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा समरविजयिनाम् ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

राष्ट्रिय पञ्चायतका अध्यक्ष तथा सदस्यहरू,

१. नेपालले दलविहीन प्रजातान्त्रिक पञ्चायती व्यवस्थाको माध्यमद्वारा आपनो सार्वभौमिकता अक्षुण्ण राखी विश्वरङ्गमञ्चमा एक स्वतन्त्र शान्तिप्रिय असंलग्न राष्ट्रको रूपमा मान्यता प्राप्त गर्दै आइरहेको तथ्यलाई सबैले महसूस गरेका छन् । यो गौरव र प्रतिष्ठालाई अझ बढी व्यापक तुल्याउन हामी सबैको सहयोगको अपेक्षा राख्दछौं ।

२. पञ्चायती व्यवस्थाको प्रादुर्भाव भएपछि राजनैतिक, आर्थिक र सामाजिक क्षेत्रहरूमा प्राप्त भएका उपलब्धिहरू सबैका सामु छन् । नेपाली मात्रमा देखापरेको आत्मसम्मान, चेतनाको नयाँ लहर, विकासप्रति उर्लंदो उत्साह र शान्ति निश्चय नै पञ्चायती व्यवस्थाका देन हुन् । आज देशको कुनाकापचामा विकासका फलहरू क्रमशः जनताले उपभोग गर्न थालेका छन् । यी सबै तथ्यहरूबाट हामीलाई सन्तोषको अनुभूति हुनु स्वाभाविक नै हो तापनि राष्ट्रनिर्माणको काम एक कठिन तर निरन्तर प्रयासका साथ अगाडि बढी नै रहनु पर्ने प्रक्रिया भएकोले यसमा दृढताका साथ अग्रसर हुन हामी सबैले प्रणवर्णु परेकै छ ।

३. विकासका लागि चाहिने पूर्वाधारहरू— शान्ति र स्थिरता, दरिलो राजनैतिक व्यवस्था एवं विकासमूलक प्रशासनिक यन्त्र नै हुन् । २०१७ सालपछि यी तीनै कुराहरूमा उल्लेखनीय सफलता प्राप्त भएका छन् । यसको फलस्वरूप आज देशमा व्यापक रूपमा आत्मविश्वासको सिर्जना हुन गएको छ । आज पञ्चायती प्रजातन्त्र राष्ट्रियताको लागि एक बलियो आधारकै रूपमा कार्य गरिरहेको छ ।

४. देशका विभिन्न भागमा छरिएर रहेको व्यापक जनशक्तिलाई परिचालन गर्न सकेमा विकासको गति अझ तीव्र हुनसक्ने कुरामा शङ्का छैन । यो कुरा जनताको सहयोगद्वारा विभिन्न निर्माण र विकासकार्य सम्पन्न भएबाट प्रमाणित हुन गएको छ । जनशक्तिको परिचालन गर्ने दिशामा पञ्च कार्यकर्ताहरूको गहनतम भूमिका रहन्छ । तसर्थ आज तमाम पञ्च कार्यकर्ताहरूमा गाउँफर्क राष्ट्रिय अभियानको माध्यमद्वारा एक नयाँ मनोबलको सिर्जना गर्नु परेको छ, जसबाट राजनैतिक चुनौतीहरूको मुकाबिला गर्नुको साथै विकासको अभियानलाई राजनैतिक कार्यक्रमको एक अभिन्न अङ्गको रूपमा लिन सकियोस् ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

५. विकासका हाम्रा उद्देश्यहरू अनुरूप नेपाली जनताका न्यूनतम आवश्यकताहरूको पूर्ति र द्रुततर आर्थिक विकास प्राप्त गर्न विकासमा गरिने सरकारी लगानीको बाँडफाँडमा न्यायपूर्ण वितरण एवं उत्पादनशील कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता पुऱ्याउने क्रम जारी नै राखिनेछ र ग्रामीण जनताको आर्थिक स्तर उत्थान गर्ने खालका एकीकृत ग्रामीण विकास परियोजनाहरूलाई अरु सम्भाव्य क्षेत्रमा विस्तार गरिनेछ ।

६. केही वर्षदेखि लागू भएको जिल्लाप्रशासन योजनाबाट प्राप्त अनुभवको आधारमा गाउँ र जिल्लास्तरीय योजनाहरूको तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्याङ्कन प्रक्रियालाई अझै बढी जनमुखी बनाई देशमा विद्यमान भौतिक साधन र स्रोतको सकभर उपयोग गरी स्थानीय विकासकार्यक्रमलाई अघि बढाउने मेरो सरकारको दृष्टिकोण रहनेछ ।

७. पञ्चायत तालीमलाई बढी सीपमूलक बनाउनको लागि दक्ष र अर्ध दक्ष जनशक्ति तयार गरेर पञ्चायत तालीममा गुणात्मक सुधार ल्याई बढी व्यावहारिक बनाइनेछ र राजनैतिक कार्यकर्ता एवं समाजसेवीहरूलाई पनि प्रभावकारी रूपमा प्रशिक्षण दिने कार्यक्रम चलाइनेछ ।

८. चालू पाँचौँ योजनाको मध्यावधि मूल्याङ्कनको आधारमा योजनाको बाँकी दुई वर्षको कार्यक्रमलाई बढी मात्रामा उद्योग तथा कृषि उत्पादनमूलक गराई आगामी आर्थिक वर्षमा यसै सिद्धान्तको आधारमा छैठौँ योजनाको प्रारूप पनि मेरो सरकारले तयार पार्नेछ ।

९. विकासोन्मुख, त्यसमध्ये पनि कम विकसित, राष्ट्रहरूमा उचित स्तरको लगानीको दर कायम राख्न विदेशी सहायताको महत्वपूर्ण भूमिकालाई दृष्टिगत गरी मेरो सरकार यस क्षेत्रमा बढी सक्रिय रहनेछ र नेपाल सहायता समूहको माध्यमबाट समेत बढी साधन जुटाउन प्रयत्नशील रहनेछ ।

१०. प्रशासनलाई बढी दक्ष र विकासमुखी बनाउन मेरो सरकारले प्रशासन सुधार आयोजना नियमित रूपमा लागू गर्दैछ । कर्मचारी, शिक्षकवर्ग, शाही नेपाली सेना तथा नेपाल प्रहरीको आयस्तर देशको आर्थिक अवस्थालाई दृष्टिगत गरी क्रमशः बढाउँदै लगेर सबै सेवालाई सहूलियत दिंदै जानेतर्फ मेरो सरकार प्रयत्नशील रहनेछ ।

११. आर्थिक दृष्टिकोणबाट लाभदायक ठहरिने खालका कृषि तथा सिचाई आयोजनाहरूको तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने प्रक्रियालाई अझ बढी सक्षम रूपले

आधिकारिक मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

व्यापक र सुदृढ पारिनेछ । कृषि उत्पादनतर्फ आत्मनिर्भरता कायम राख्नुको साथै विशेष बाली परियोजनाहरूको विकास गरी उपयुक्त क्षेत्रमा बढी फाइदा हुने बालीहरूको खेती गर्ने कार्यक्रमहरूको विस्तार गरिनेछ । अधिराज्यभरि छरिएका विभिन्न कृषि फार्महरूको सही मूल्याङ्कन गरी ती फार्महरूलाई बढी जन-उपयोगी, उत्पादनशील र आत्मनिर्भर बनाउने दिशातर्फ आवश्यक कदम चालिनेछ । बृहत् र मध्यम सिचाई आयोजनाको तर्जुमा र विस्तारको साथसाथै स्थानीय सीप र प्रविधिको सदुपयोग गरी जनसहभागिताको माध्यमबाट स-साना सिचाई आयोजनाहरूको तर्जुमा र विस्तार गर्न बढी जोड दिइनेछ ।

१२. भूमिसुधारकार्यक्रमलाई सुदृढ गरिनेछ र मोही संरक्षणतर्फ विशेष ध्यान दिइनेछ । साझा कार्यक्रमलाई सुदृढ गरी कृषकहरूलाई अझ बढी सुलभ र प्रभावकारी रूपले सेवा पुर्‍याउने व्यवस्था गरिनेछ ।

१३. औद्योगिक विकासको क्रममा मेरो सरकारले दैनिक उपभोग्य वस्तुहरू तथा विकासका सामग्रीहरूको उत्पादन वृद्धि गरी केही हदसम्म आयात प्रतिस्थापन गर्न सक्षम भएको कुरा सबैमा विदितै छ । चालू आर्थिक वर्षमा पनि स्वदेशी कच्चा पदार्थमा आधारित जनमुखी तथा श्रमप्रधान उद्योगहरूलाई प्रोत्साहन दिई अझ बढी आयात प्रतिस्थापन तथा कच्चा पदार्थको प्रारम्भिक प्रशोधन गरी निर्यात प्रवर्द्धन गर्न समेत मेरो सरकार प्रयत्नशील रहनेछ । देशमा खनीज-सम्पदाको महत्वलाई ध्यानमा राखी यसको खोजी र विकासकार्यमा तदारूखता ल्याउनेतर्फ पनि मेरो सरकारको प्रयास जारी रहनेछ । साथै ग्रामीण तथा घरेलु उद्योगको विकासमा तीव्रता ल्याउन तालीम प्रणालीलाई बढी उत्पादनमूलक तुल्याई ऋण दिने नीतिलाई अरू बढी सुलभ तथा व्यावहारिक बनाइनेछ ।

१४. वाणिज्य विकासतर्फ मेरो सरकारले बोनस प्रथा अन्त गरी द्वय विनिमय प्रणाली अपनाएर वैदेशिक व्यापारमा आधारभूत परिवर्तनहरू ल्याएको छ । पारवहनको स्थिति सुदृढ गर्ने उद्देश्यबाट भारत सरकारसंग मेरो सरकारले बेग्लै व्यापार र पारवहन सन्धिहरू गरिसकेको छ र आपसी व्यापारलाई स्वस्थ आधारमा अभिवृद्धि र सञ्चालन गर्दै लैजाने उद्देश्यबाट अनधिकृत व्यापार नियन्त्रण सहयोग सम्झौता पनि दुई देशका बीच सम्पन्न गरिएको छ । यी सबै व्यवस्थाहरूबाट व्यापारतर्फ निश्चित एवं स्थिर आधार खडा हुन गई विकासको गति तीव्र पार्न सघाउ पुग्नेछ ।

आर्थिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१५. देशको आर्थिक विकासको लागि एक प्रमुख साधनको रूपमा फस्टाउँदै आएको पर्यटन व्यवसायलाई अझ बढी समन्वयात्मक तवरले विकसित र सुदृढ गर्दै लैजानेतर्फ मेरो सरकार प्रयत्नशील रहनेछ ।

१६. सडक यातायाततर्फ निर्माणाधीन राजमार्गहरूलाई बढी प्राथमिकता दिई योजनाकालभित्र पूरा गरिने लक्ष्य राखिएको छ । यातायातको विकासलाई बढी जनमुखी बनाउन राजमार्ग र पञ्चायती मार्ग भनी विविधीकरण गरिएको छ । अब उपरान्त पञ्चायती मार्गमा श्री ५ को सरकारले प्राविधिक सेवासम्म पुऱ्याउने र बढी से बढी जनश्रमदानबाट उक्त सडक निर्माण गर्ने लक्ष्य राखिएको छ । आवागमनको सुविधाबाट वञ्चित दुर्गम स्थानका जनताहरूका सहूलियत-हरूलाई ध्यानमा राखी मेरो सरकारले झोलुंगे पुलको निर्माणको साथै रोपवेको विकासमा पनि ध्यान दिनेछ ।

१७. बढ्दो पर्यटकको आवागमनलाई ध्यानमा राखी पर्यटकहरूको लागि आकर्षक क्षेत्रहरूमा विमानस्थलको विकासको साथै त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमान-स्थललाई विस्तृतीकरण गर्ने र शाही नेपाल वायु सेवा निगमको आन्तरिक र बाह्य सेवा विस्तार गर्ने कार्यक्रमानुसार नयाँ विमानहरू उपलब्ध गर्ने प्रयास गरिनेछ ।

१८. मेरो सरकार सञ्चारक्षेत्रमा चालू विकास आयोजनाहरूको कार्यान्वयनतर्फ यस वर्ष पनि प्रयत्नशील रहनेछ र खासगरी दूर सञ्चार-व्यवस्थाको विकासमा आधुनिक प्रणाली अपनाउनेतर्फ पनि सक्रिय रहनेछ ।

१९. महिला साक्षरताको प्रतिशत वृद्धि गर्न प्राथमिक तहमा छात्राहरूलाई निःशुल्क पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गराइने कार्य जारी नै राखिनेछ । शिक्षाको विकासमा जनताको रूचि र सहभागिता वृद्धि गर्न, विद्यालय सहयोग समितिलाई बढी अधिकार प्रदान गर्न, निजी क्षेत्रबाट नै बढी आवासीय विद्यालय खोल्न दिन र नयाँ खोल्ने विद्यालयमा पनि जनसहभागिता वृद्धि गर्न मेरो सरकार प्रयत्नशील रहनेछ । राष्ट्रिय शिक्षा पद्धतिको योजनाको लक्ष्य अनुरूप व्यावसायिक शिक्षालाई बढी जीवनोपयोगी बनाउन र इलमदार जनशक्ति उत्पादन गर्न केही प्राविधिक शिक्षालयहरूको पनि व्यवस्था हुन लागेको छ ।

२०. दुर्गम क्षेत्रका जनताहरूलाई पनि यथायोग्य स्वास्थ्य सेवा पुऱ्याउने

आविष्कारिता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

उद्देश्यले आगामी आर्थिक वर्षमा स्वास्थ्य चौकी र अस्पतालको स्थापना गर्ने कार्यक्रम विस्तार गरिनेछ । अधिराज्यमा जनस्वास्थ्यस्तर अभिवृद्धि गर्ने हेतुले तर्जुमा भएको दीर्घकालीन स्वास्थ्य योजना अनुरूप मेरो सरकारले प्रत्येक गाउँ पञ्चायतमा विशेषगरी दुर्गम तथा पिछडिएका इलाकामा क्रमशः ग्रामीण स्वास्थ्य कार्यकर्ताको व्यवस्था गर्दै जानेछ । परिवार नियोजन कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको एक दशक पूरा भएको उपलक्ष्यमा जनसंख्या वृद्धि र आर्थिक विकासमा सन्तुलन ल्याउन मेरो सरकारले विशेष कार्यक्रम तर्जुमा गरी प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्नेछ ।

२१. राष्ट्रको आर्थिक तथा सामाजिक विकासको लागि देशमा रहेको जलशक्तिको बढ्दो महत्वलाई ध्यानमा राखेर जलसम्पदाको सदुपयोग गर्ने आयोजनाहरूको तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्न मेरो सरकार सचेष्ट छ । यस क्षेत्रका सबै मुलुकहरू र खासगरी हाम्रा छिमेकी मित्रराष्ट्रहरूका बीच पारस्परिक सहयोगको वातावरणमा बृहत् जलस्रोत विकासका संयुक्त प्रयासहरूमा नेपाल सदैव सक्रिय रहनेछ ।

२२. दुर्गम तथा ग्रामीण क्षेत्रका घरेलु एवं स-साना उद्योग व्यवसाय र पानी तान्ने कलहरू सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने विद्युत्शक्ति उपलब्ध गराउन लघु जल-विद्युत् आयोजनाहरूको कार्यान्वयनमा अझ तीव्रता ल्याउन मेरो सरकारले जोड दिएको छ । कर्णाली जस्ता बृहत् आयोजनाको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक व्यवस्थाहरू मिलाउन पनि मेरो सरकारले ध्यान दिएको छ । अधिराज्यभर व्यापक रूपमा खानेपानी आयोजनाहरू सञ्चालन गर्न निर्माणसामग्रीहरू सरकारतर्फबाट उपलब्ध गराई जनसहभागिताद्वारा स्थानीय पञ्चायतको सक्रिय सहयोगबाट यी कार्य सम्पन्न गराउन मेरो सरकारले प्रोत्साहन दिनेछ ।

२३. वनजङ्गलको सुव्यवस्थाको निमित्त एक राष्ट्रिय वन योजना लागू भएको छ । वनको संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा सदुपयोग गर्ने कार्यक्रमहरू सफल गराउने हेतुले जनसाधारणलाई यसतर्फ सजग गराउँदै पञ्चायती वन, पञ्चायत संरक्षित वन, कबुलियत वन र निजी वनक्षेत्रको सिर्जना गरी बढी से बढी जनसहभागिता प्राप्त गर्ने मेरो सरकारले स्पष्ट नीति अपनाएको छ । साथै वन-पैदावारको विक्री-वितरणलाई पनि बढी व्यवस्थित गर्ने दिशामा कारवाही भएको

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

छ । राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्षहरूको व्यवस्थामा क्रमशः सुधार गर्दै जाने क्रम जारी छ र मेरो सरकार यसमा प्रयत्नशील रहनेछ ।

२४. वनक्षेत्रमा अवैध अतिक्रमण नियन्त्रण गर्ने र वास्तविक सुकुम्बासीहरूको पुनर्वास गर्नेतर्फ मेरो सरकारले आवश्यक दृष्टि पुऱ्याउनेछ । भू-उपयोगिताको आधारमा वृक्षारोपणकार्य विस्तार गर्ने र भूक्षयको रोकथाम र नदी नियन्त्रण-कार्य योजनाबद्ध तरीकाले सञ्चालन गर्ने पनि मेरो सरकारले विशेष ध्यान दिनेछ ।

२५. न्यायप्रशासनलाई अझ बढी दक्ष र सुव्यवस्थित गराउन मेरो सरकार प्रयत्नशील रहनेछ ।

२६. देशमा शान्तिसुव्यवस्था कायम गर्ने प्रहरी सुधार योजनाबमोजिम प्रहरी तालीममा गुणात्मक सुधार ल्याई प्रहरी सेवालार्ई वैज्ञानिक ढङ्गबाट विकसित गर्दै जाने कार्यक्रम चालू रहनेछ । शाही नेपाली सेनालाई ईमानदारीपूर्वक आफ्नो कर्तव्यपालन गर्नको निम्ति क्रमशः बढी दक्ष र सक्षम गराउँदै लैजाने कार्यक्रम जारी नै राखिनेछ ।

२७. विगत वर्षहरूमा जस्तै हाम्रो असंलग्न परराष्ट्र नीति अनुसार नै विश्व-शान्तिको निम्ति नेपालको प्रयास जारी रहनेछ । हाम्रो बङ्गलादेशको राजकीय भ्रमण र बङ्गलादेशका महामहिम राष्ट्रपतिको नेपालभ्रमणबाट हाम्रा दुई देश-बीच बढ्दै गइरहेको सम्बन्ध अझ बढी सुदृढ हुन गएको छ ।

२८. हालै भएको हाम्रो जापानको राजकीय भ्रमण र फिलिपिन्स तथा मलेशियाका अनौपचारिक भ्रमणहरूबाट ती मुलुकहरूसित कायम रहेको हाम्रो मैत्रीपूर्ण सम्बन्धमा अझ अभिवृद्धि भएको छ । जनवादी गणतन्त्र चीनको हाम्रो अनौपचारिक भ्रमणले दुई देशबीच कायम रहेको मित्रता र समझदारीलाई अझ मजबूत बनाएको छ ।

२९. हाम्रा प्रधानमन्त्रीको भारतको भ्रमण र भारतका प्रधानमन्त्री तथा चीनका उप-प्रधानमन्त्रीको नेपालभ्रमणहरूबाट छिमेकी मित्रराष्ट्रहरूसंगको आपसी मैत्री र सहयोगका सम्बन्धहरूमा दरिलोपन आउनुका साथै यस क्षेत्रमा सुध्रिदै गइरहेको राजनैतिक वातावरणलाई समेत ठूलो योगदान मिलेको छ ।

अधिकारिता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३०. युगोस्लाभियाका उप-राष्ट्रपति र प्रजातान्त्रिक जनवादी गणतन्त्र कोरियाका उप-राष्ट्रपतिको नेपालभ्रमणले यी दुवै देशहरूसँग हाम्रो सम्बन्ध अझ बलियो हुन गएको छ ।

३१. शान्ति र विकासको हाम्रो आकांक्षाको प्रतीकको रूपमा रहेको हाम्रो शान्तिक्षेत्रको प्रस्तावमा अन्तर्राष्ट्रिय समर्थन बढेकोमा हामीलाई सन्तोष लागेको छ ।

३२. अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग र समझदारीमा वृद्धि गर्ने तथा विश्वशान्तिको सम्बर्द्धन र सुरक्षा गर्ने हाम्रो परराष्ट्र नीतिको उद्देश्य अनुरूप सुरक्षा परिषद्को आह्वानमा लेबनानमा शाही नेपाली सेनाको एक डफ्फा पठाई हामीले एक पल्ट फेरि संयुक्त राष्ट्रसंघको शान्तिप्रयासमा सक्रिय योगदान गरी एउटा गहन अन्तर्राष्ट्रिय जिम्मेदारी स्वीकारेका छौं ।

३३. नेपालको विकासमा मित्रराष्ट्रहरू र अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूबाट भएको सहयोगको लागि मेरो सरकार कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछ ।

३४. अन्त्यमा, हाम्रो राजनैतिक व्यवस्थाको माध्यमद्वारा जनताका न्यूनतम आवश्यकताहरूको पूर्ति गरी देशलाई आत्मनिर्भरताको मार्गमा अग्रसर गराउन मेरो सरकारलाई सफलता मिलोस् । सबै देशवासीहरूले पनि मेरो सरकारलाई व्यवस्थाको उद्देश्य र जन-आकांक्षा अनुरूप कार्यसञ्चालन गर्नमा अनुशासित, लगनशील र कर्तव्यनिष्ठ भई सहयोग गर्ने नै छन् भन्ने हामीले आशा राखेका छौं ।

जय नेपाल !

आज्ञाले—

अनन्त पौड्याल

राष्ट्रिय पञ्चायतको सचिव